

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars secunda, hoc est:
Solida, ad discendam & exercendam, ex evangeliis tam
dominicalibus quam festivalibus Christi & sui-ipsius
notitiam, informatio**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

De secundo

[urn:nbn:de:bsz:31-126164](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126164)

matri sollicitanti se, repulsam dedit, & his verbis ipsi se excusavit: An nescitis, quid in his, quæ patris mei sunt, oportet me esse, Luc. 2. v. 49.

In genere verò non patrem modo, sed & omnia terrena relinquere debemus, si veritas Evangelii in periculo versetur. Quid enim prodesset homini, &c. Matth. 16, 26.

Id fecit Julita nobili genere nata: cum enim urgeretur, ut aut fidem Christianam abnegaret, aut omnes opes suas relinqueret, ex tempore illa consilium capiens aiebat: *Valcat vita, pereat pecunia, famula Christi sum.*

Nos similiter affecti, non quæ super terram sunt, quæramus, sed quæ sursum sunt, Col. 3, 2. Qui hoc fecerit, optimam partem elegit, quæ non auferetur ab eo, Luc. 10, ult.

De Secundo.

Digrediemur nunc ad alteram partem, *Ἐπίσκοπος ἁγίων*, sive notitiam Christi contemplaturi. Hic nobis commendatur:

I. *Tanquam opificum amator.* Hic audimus, quod piscatores recipit, eosq; ad Apostolatam vocat. Quod profectò non fecisset, nisi in statu sibi probato, vixissent.

Sic etiam opifices ipse instruxit arte, quæ profitentur, quia omnium artifex est, Sap. 7. v. 21. sicut de Beseleel & Oholiab legitur, quod Deus eos impleverit spiritu sapientiæ & intelligentiæ & scientiæ in omni opere, ad excogitandum, quicquid fabrefieri potest ex auro, & argento, & ære; marmore & gemmis, Exod. 31, 3. De fabro dicit Deus: Ecce ego creavi fabrum, Esa. 54, 16.

Hinc scriptura variorum opificiorum & vitæ institutorum meminit, quibus sancti Patriarchæ operam navarunt. Abel fuit pastor ovium, & Cain agricola, Gen. 4, 2. Ju-

bal pater canentium citharâ & organo. Thubalkain cudens omne opus æris & ferri, Gen. 4, 21, 22. Nemrod venator, Gen. 10, 9. Ismael sagittarius, Gen. 21, 21. Esau gnarus vendandi & agricola, Gen. 25, 27.

Textorum & figulorum mentio injicitur, 1. Paral. 4, 21. Siracides architectorum, sculptorum, cælatorum, fabrorum ferrariorum honorificè meminit, c. 35, 26. & seqq.

Ipse Josephus pater Christi putativus faber fuit lignarius, Luc. 3, 23. & Christus ei adjutor fuit, unde propterea non modo filius fabri, Matth. 13 v. 55 sed & faber appellatur, Marc. 6. v. 3.

Hoc igitur Mechanicis & Opificibus *magna solatio esse potest, primò ratione vitæ*, quem sibi commodè parare possunt. Artem enim quævis alit terra, nec facile autorem suum perire sinit. Labores manuum tuarum manducabis; Beatus es, & bene tibi erit, Psal. 128. v. 2. *Deinde ratione functionis*, in quâ vivunt, quæ Deo pergrata est. Deus enim dona sua variè distribuit, quorum nos dispensatores sumus, 1. Petr. 4. v. 20. nec Deus personarum acceptor est, Act. 10. v. 34. nec cognoscit divitem coram paupere, opus enim manuum suarum sunt universi, Joh. 34, 19. In Apologia A. C. mentio fit sutoris Alexandrini, qui nihil aliud fecit, quàm quod opificio, orationi, & cultui divino invigilavit, & tamen Anachoretæ Antonio, qui duram vitam egit, longè prælatius est. Sic pîi Mechanici hoc solatio fruuntur, quod si in vocatione suâ seduli sint, & ante omnia Deo cultum suum præstent, quod Deo magis placeant, quàm Monachi & Moniales, in Ordine suo rigorosissimo, quo seipfos onerarunt. Mandatis enim hominum frustra Deus colitur, Matth. 15, 9. mundus autem est, cujus rectum est opus, Prov. 21. v. 8.

Qui-

Quilibet vero det operam, ut *quod utile est*, discat. Præstigiatores enim, saltatores, pugiles, funambuli, & ejus farinae homines, vocatione legitima destituuntur, ambulant enim *αἰνῶς* & curiose agunt, 2. Thess. 3. v. 11. ideo abstineamus ab iis, & potius quæ honesta sunt, exerceamus. Qui enim amat periculum, peribit in eo, Sir. 3. v. 27.

Videat quoque ut ita artem suam discat, ut gnarus illam cum fructu exercere possit. Magister enim facit unumquodque, qui autem locat stulto, locat illud superficialiario, Prov. 26. v. 10.

Tertio caveat, ne vestigiis Alexandri ærarii insinat, de quo Paulus queritur, quod sibi multa mala ostenderit, 2. Tim. 4. v. 14. Sive Demetrii argentarii, qui ædes argenteas Dianæ fecit, & ita lucri causa idololatriam promovit Act. 19. v. 24. Hoc minime Deo placet. Qui enim non mecum est, contra me est, ait Servator, Luc. 11. v. 23.

II. *Tanquam parvulorum Magnificator.* Non sine causa memorat hic Evangelista, quid Andreæ, ejusque fratris Simonis Petri, nec non filiorum Zebedæi opus fuerit, antequam eos Christus in scholam suam, & ad Apostolatam vocaverit, nempe piscatores fuerunt, simplices & abjecti operarii, attamen res magnas gesserunt, Evangeliumque de Jesu Nazareno, tanto cum successu prædicarunt, ut portæ inferorum adversus illud non prævalere potuerint, Matt. 16. v. 18. Id opus Dei fuit, hinc Paulus: Habemus thesaurum istum in vasis fictilibus, 2. Cor. 4. v. 7.

Si Christus nostro consilio usus fuisset, sine dubio ipsi consulissemus, ut ex Collegio Phariseorum, aut Synedrio Hierosolymitano eruditione & autoritate præstantes sibi elegisset, & ad hoc opus adhibuisset: sed

& hic locum habet illud Prophetæ: Non cogitationes meæ, cogitationes vestræ, Es. 55.

Hoc ipso enim quod Christus abjectis piscatoribus ad Apostolatam usus est, sapientes hujus mundi confundere voluit, qui plerumque plus respiciunt externum splendorem, quam Spiritus Sancti dona, his ipsis miranda efficit, *sumit piscatorem, & convertit Imperatorem*, Augustino asserente, virtus enim ejus in infirmitate perficitur, 2. Cor. 12. 9.

Id semper in familiari usu habuit.

Virga Moysi, lignum vile & inanime erat, & tamen illa magna miracula patravit: divisit enim mare, ut Israelitis transitum præbuerit, Exod. 14. v. 21. tum & petram, ut egressæ fuerint aquæ largissimæ, quo populus biberet & jumenta, Num. 20. v. 11.

Abjecta res videbatur sanguis agni patris, & tamen medium erat, quo primogenitura Israelitarum à percussore præservabatur, cum superliminare & utrumque postem eo aspersissent, Exod. 12. v. 23.

Spretissima videbatur *expeditio Gideonis*, quod ille viris trecentis Midianitis se opponere vellet, qui multis millibus instructi erant: ridicula armatura, quam contra illos ferebat: & tamen hoc modo victoriam reportavit, Jud. 7. v. 16. seqq.

Sic viles videbantur *buccinae Israelitarum* tempore Josuæ, & tamen clangore earundem muri civitatis Jericho subruti sunt, Joh. 6. v. 16.

Vilissima videbatur *aqua Jordani*, qui ipsa tamen Naeman postquam septies se lavit, à lepra liberatus est, 2. Reg. 5. v. 10.

Quid spectas in baptismo? quid in S. cœna? ibi, nil nisi aquam, hic nil nisi panem & vinum. Et tamen magna per illa Deus operatur, aqua in baptismo nos salvos facit,

1. Pet. 3. v. 22. in cena vero Christus cum pane & vino, corpus & sanguinem suum exhibet, ut remissionem peccatorum habeamus & cum eo aeternum vivamus, Joh. 6. v. 51. Sic quando adhuc hodie Deus vile nobis medium ostendit, quo juvari possumus, non id contemni debet, potens enim est facere superabundanter, quam petimus, aut intelligimus, Eph. 2. v. 20.

Imprimis vero Concionatores juniores non refragari debent, quando ad ministerium vocantur, sicut Moyses, Exod. 4. v. 10. & Jeremias, c. 1. v. 6. fecerunt, sed prompte obsequantur. Quem enim Deus mittit, idoneum quoque facit ministrum N. T. 2. Cor. 3. v. 6. Esa. 28. v. ult.

III. *Tanquam spiritualis piscatura fundator.* Propterea ait hic ad Petrum & Andrea: Venite post me, & faciam vos piscatores hominum. Hoc elegans simile est, quod S. Ministerio non incongrue applicari potest, quando spectamus:

1. *Pisces.* Quorum varia species sunt.

1. *Immania cete*, qui ingentem aquarum copiam evomunt, qua naves operiunt, tantoque rictu praediti sunt, ut hominem vivum deglutiant, Jon. 1. v. ult.

His depinguntur, tyranni & persecutores Ecclesiae, quorum vox est: Venite, & disperdamus eos, ne sint gens, & non memoretur nomen Israel ultra, Psal. 83, 5.

2. *Inveniuntur lupi voraces*, hi sunt avari, qui jungunt domum ad domum, & agrum agro copulant, Esa. 5. v. 8. ut sint viduae praeda eorum, Esa. 10. v. 2.

3. *Peculiaris piscis est*, nomine *polypus*, qui in omnes formas se mutare, & colorem loci, ubi est, induere potest. Hi assentatores sunt, quorum symbolum est, ait quis, ajo

negat, nego. Cum sanctis sancti, cum perverlis perverli sunt, Psal. 18, 26.

4. *In mari piscis Torpedo* invenitur, qui piscatorum membra adeo enervat, ut piscaturam intermittere cogantur. Per hos pravorum sodalium significatur. Ab impiis enim egreditur impietas, 1. Sam. 24, 14. Sir. 13, v. 1.

5. *Lubrici piscis* sunt ut *anguilla*, qui prehensi per manus elabuntur: hi voluptuarii sunt, qui terrena sapiunt, Phil. 3, v. 16. ut dives epulo, Luc. 16, v. 19. Psal. 73, v. 18.

6. *Nonnulli capi, ex retibus resiliunt.* Hi Apostatae sunt, qui ad tempus credunt, & temptationis deficiunt, Luc. 8. v. 23. 2. Pet. 2, v. 20. Hos abominatur Deus. Ideo Judaeis nullis piscibus vesci concessit, nisi haberent pinnulas & squamas, Levit. 11, v. 9.

Quaedam mystice intelligendum est.

Squamae sunt imago fidei. Quemadmodum enim pisces squamis se tumentur: sic & fides optimum nostrum propugnaculum est, & victoria quae mundum vincit, 1. Joh. 5, v. 4. *Pinna* vero significat *orationem & spem*. Veluti enim pisces pinnis se in superiora elevant: sic & oratio nostra adsurgit ad caelum, Sir. 35, v. 21. Idem & spes facit, quae non confundit, Rom. 5, v. 4. Thren. 3, v. 26.

2. *Piscatores*, qui variis instrumentis, utpote hamo, nassis, sagena & reticulis utuntur, ut & cibo conveniente, quo pisces inescantur. Sic & Ministri Ecclesiae geminum rete adhibent, legem nimirum, & Evangelium. Lege terrent conscientias, Evangelio vero rursus alliciunt, quos teruerunt, & ita lac & cibum solidum ministrant, Hebr. 5, v. 12. Quatenus auditorum saluti inservire posse, deprehendunt, unde Paulus: Omnibus omnia factus

factus sum, ut omnino aliquos facerem salvos, 1. Cor. 9. v. 22.

Piscatores habent *piscinas suas*, in quibus captos tam diu servant, & cibant, dum ad usum adhibeantur. Sic & præcones & verbi ministri spiritualem suam piscinam habent. quæ est Ecclesia, in quam statim per baptismum suscipimur, & conveniente animæ cibo affatim reficimur, dum nos Christus è terrena hac militantis Ecclesiæ piscina in cælestem Hierusolymam introducat.

Quemadmodum enim *piscines boni magni estimantur*, & non facile in casis rusticorum: sed in magnatum mensis apponuntur, & comeduntur: mali vero abjiciuntur, Matth. 13. v. 48. Sic in consummatione sæculi exhibunt angeli, & separabunt malos

de medio justorum pisces malos abjicient, ut abominatio sint omni carni, Esa. 66. v. ult. Bonos vero servabunt ad cœnam magnam ubi cum Abraham, Isaac & Jacob in regno cœlorum accubemus, Matth. 8, 11. Tum apparebit quid sit, inter pisces bonos & malos, inter fervientem Deo, & non fervientem ei. Malach. 3. vers. ult. Impios enim Dominus à se ablegabit in ignem æternum, qui paratus est diabolo & angelis ejus: Justos vero introducet in vitam æternam, Matth. 25. v. ult. ubi abundantia gaudiorum cum vultu ejus, & delectationes in dextera ejus usque in æternum, Psal. 16. v. ult.

Largiatur id nobis Deus triunus per Christum Servatorem nostrum
Amen.

In die festo B. Thomæ Apostoli.

Evangelium, Ioh. 20. v. 24. -- 29.

EXORDIUM.

CUm Naas Ammonites castra metatus esset, adversus oppidum Israeliticum, quod vocatur Jabes-Galaad: cives ejusdem civitatis illi se dedit & servire voluerunt. Et respondit ad eos Naas Ammonites: In hoc feriam vobiscum fœdus, ut *etiam omnium vestrum oculos dextros*, ponamque hoc opprobrium in universo Israel. Miserunt ergo cives ad Regem Saul, ut succurreret sibi. Qui convocato populo Israelitico, ad internecionem percussit Ammonitas; reliqui autem

dispersi sunt ita, ut non relinquerentur in eis duo pariter, 1. Sam. 11. v. 1. seqq.

Hæc mysticè interpretabimur.

Creavit Deus hominem ad imaginem suam, & *duobus oculis* ornavit, quibus mundum contemplare potest: sed & *duos internos oculos* eidem dedit, nempe *oculum rationis*, & *oculum fidei*: altero, quæ ad hanc terrenam vitam: altero, quæ ad æternam vitam spectant, conspiciat. Oculus rationis in divinis claudendus: oculus vero fidei aperiendus est, & Christum contueri, ejusque bene-